

Dit is onze visie op nieuwe perspectieven voor het platteland, gezien vanuit het gezichtspunt van een Brabantse boerderij die hier al bijna 300 jaar geworteld is. Allereerst het begin van de boerderij, daarna volgen onze familie, ontwikkelingen in deze tijd, waarom hier, waarom nu en wat is er innovatief aan deze lokale, kleinschalige kracht. Onze Brabantse boerderij heeft bewezen dat ze wendbaar is, dat ze zich steeds weer weet aan te passen aan de nieuwe tijd. Maar brood is nodig ook om volgende generaties alle mogelijkheden te kunnen bieden die we wensen.

In het begin...

Het geologische karakter van het Brabants landschap is voornamelijk bepaald door rivierafzettingen, door verschuivingen in de aardkorst en, veel later, de invloeden van de ijstijd. Historische woongebieden kwamen hoofdzakelijk voor op de hoger gelegen delen in het landschap nabij stromend water. De Aa was toen een slingerende of meanderende beek. Oorspronkelijke occupatiezones waren hierlangs gesitueerd, waaronder Keldonk. De oudste vermelding van Keldonk, rond 1300, is onder de naam *Keeldonck*. Keel is een soort gras, dat in lager gelegen drassige weilanden groeide. Een donk is een zandopduiking.

Rond 1600 stond buiten de bocht van de Aa een boerderij. Deze boerderij werd opgesplitst in twee delen. Een boerderij stond nabij de bocht van de Aa (dichter bij de rivier dan de huidige boerderij) en de andere boerderij stond iets verder weg (nu aan de andere kant van de ZuidWillemsvaart). In de middeleeuwen zijn de boerderijen eigendom van de Zusters van Orthen uit 's-Hertogenbosch. Na de val van 's Hertogenbosch in 1629 verloren alle katholieke religieuzen, dus ook de zusters, hun bezittingen. Die werden door de Staten-Generaal geconfisqueerd. De boerderij ging daarna over in particuliere handen. In een akte ondertekend door Willem in mei 1728 (deze maand precies 290 jaar geleden) wordt hij de nieuwe eigenaar. Willem komt uit Sint Oedenrode. Willems dochter Jenneke, die hier geboren is, trouwt later met mijn voorvader en naamgenoot Christiaan afkomstig van een boerderij in de Oudestraat te Keeldonk. In 1773 neemt hij met Jenneke de boerderij over van schoonvader Willem.

Afbeelding: kaart van Hendrik Verhees uit 1805 met links de Aa en onder de Oudestraat een groepje boerderijen met de naam Hoeven Barle

Onze familie

Christiaan gaat voortvarend te werk en begint met de ontginning van de heide achter het akkerland. Tussen 1798 en 1800 bouwt hij op deze ontginningsgrond een nieuwe boerderij, die op bovenstaande kaart van Verhees te zien is. Zo zijn in de loop der jaren regelmatig aanpassingen gedaan. Een hele grote investering of vernieuwing betreft het woonhuis dat in 1925 door architect Heijkants gebouwd is. Een verbetering die nodig was om na het huwelijk van Jan in datzelfde jaar, zijn bruid op gepaste wijze te kunnen huisvesten. De kortgevelboerderij veranderde daardoor in een boerderij van het zogenaamde krukhuis-type. Jan bewerkt de grond met het paard en hield koeien, varkens en kippen. Een traditioneel gemengd bedrijf zoals je dat toen overal zag op de Brabantse zandgronden. Tijdens de 2e WO zijn vanwege de ligging dicht bij de brug zowel Nederlandse, Duitse als Engelse militairen in de boerderij gelegerd geweest.

In de jaren 60 gaat de boerderij over naar Piet die het gemengd bedrijf omvormt naar intensieve veehouderij en akkerbouw. Wanneer de varkenspest in 1998 uitbreekt in het gebied is dat de aanleiding om te stoppen met de veehouderij. De nieuwe 8e generatie, met boerin Ingrid, gaat op zoek naar andere bronnen van inkomsten. Zo worden een paardenpension, fokkerij van Ierse Tinkers en een boerderijterras toegevoegd, naast de bestaande akkerbouw. In de 21e eeuw vindt opnieuw een grote investering plaats. Boerin Ingrid restaureert het achterhuis, het oudste deel van de 18e eeuwse boerderij. Een restauratie waarbij geïnvesteerd wordt in kwaliteit. De houten kap constructie wordt behouden, de verbinding in het dak tussen het voor- en achterhuis wordt hersteld, zo ook de gevelindeling met grote schuurdeuren en de authentieke dakbedekking met riet en pannen. Maar er is meer nodig om de toekomst voor opnieuw 300 jaar veilig te stellen.

Ontwikkelingen in deze tijd

Nieuwe perspectieven voor het platteland zijn kei hard nodig voor kleinschalige gemengde bedrijven omdat ze niet verloren mogen gaan. Ze vormen een belangrijke schakel in het kwetsbare evenwicht dat momenteel onder druk staat. Een evenwicht tussen natuur en cultuur, traditie en vernieuwing, ondernemen en verblijven, politiek en economie waarbij de menselijke maat (h)erkent wordt. Juist nu we vooral schaalvergroting en extremen om ons heen zien bij agrarische bedrijven, supermarkten, banken maar ook bij overheden (gemeente, waterschap etc) ontstaat er grote druk en drijven belangen van stakeholders uiteen ten koste van mens, dier en natuur. Deze groeiende economische